VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Tierahat kelpaavat

Rappeutuneen tieverkon kunnostukseen tarjotut lisärahat kelpaavat eduskunnassa lähes kaikille. Vain **Jyrki Kasvi** (vihr.) valitteli, ettei kuoppien paikkaaminen nosta Suomen kilpailukykyä. Rahat pitää panna digitalisaatioon.

Vaikka puuyksilö digitalisoidaan viimeistään kaadettaessa, se ei kuitenkaan liiku tehtaalle bitteinä. Yliopistovihreiden mielestä metsiä ei ylipäänsä pidä hakata vaan suojella.

Tohtori Kasvi on Otaniemen teknillisen korkeakoulun kansanedustaja. Suomessa korkeakoulu on tunnustettu akateeminen tiedeyhteisö vasta, kun siellä puuhastelee oma vihreä kansanedustaja.

Tierahojen lisäämisestä saa tämä hallitus kaiken kunnian, mutta valmistelut tehtiin aiemmin. **Markku Rossi** (kesk.) totesi, että korjausvelan pähkäily kulutti viime vaalikaudella kolme liikenneministeriä kymmenessä kuukaudessa loppuun.

Pikatietä ohi

Liikenneministeri **Anne Bernerin** (kesk.) päätös korvata Väli-Suomen ratojen henkilöliikenne markkinaehtoisella kilpailulla on rankka aluepoliittinen päätös. Aluepolitiikka on viime vuosikymmeninä ollut käytännössä ainoa keskustan ideologinen valttikortti. Nyt puolueen kansanedustajat siunasivat politiikan ulkopuolelta nostetun ministerinsä toimet vaieten.

Ähtäristä maakuntakeskukseen Seinäjoelle kestää junalla 58 minuuttia ja henkilöautolla puolitoista tuntia. Miten lakkautettava yhteys korvataan muulla vaihtoehdolla?

Tätä kysymystä ei eduskunnan pöytäkirjoihin esittänyt Ähtärin oma kansanedustaja **Mikko Savola** (kesk.) vaan **Harry Wallin** (sd.). Jos aluepoliittinen aloite siirtyy sosialidemokraateille, Suomen politiikan pohjavirrat kääntyvät.

Ministeri Bernerin mielestä bussiliikenteen vapauttaminen on merkinnyt useampia reittejä, halvempia hintoja ja parempaa asiakaspalvelua. Todellisuudessa hinnat laskivat punaisten bussien myötä vain suurten keskusten välisessä liikenteessä. Siihen keskittyivät myös vakiintuneet liikennöitsijät ja alkoivat huristaa pikatietä kirkonkylien ohi. Tuhannet reitit loppuivat.

Keuruuta koetellaan

Haapamäen kuuluisa risteysasema Keuruulla on taistellut vääjäämätöntä kohtaloaan vastaan puoli vuosisataa. Kun Tampereelta (= Helsingistä) alkoi päästä Jämsän kautta Jyväskylään ja pullot sai korkata Parkanon kautta Pohjanmaalle, Haapamäki jäi lähinnä museokäytölle. Varmuuden vuoksi Porin radasta purettiin puolet pois.

Alun perin Haapamäen risteysasema oli suuri erehdys. Ammoin 1800-luvulla Pohjanmaan rata piti rakentaa suoraan. Mahtava **G.A. Serlachius**, Paperiperkele junttasi poliittisilla suhteillaan ison mutkan, rautatieyhteyden Mäntän tehtailleen. Siitä kompromissista valtakunta kärsi pitkään.

Viime vaalikaudella Keuruulta vietiin varuskunta. Nyt menevät junayhteydet. Puhtaimman suomen kielen tyyssijaa koetellaan kovin kourin.

Kätke omasi

Valtiovarainministeri **Alexander Stubb** (kok.) on jälleen nostanut esille ministeriön ikihankkeen, yhtiöomistusten hallintarekisterin. Pörssiyhtiöiden suomalaisomistajat voisivat laillisesti salata omistuksensa siirtämällä ne ulkomaisiin hallintarekistereihin.

Esityksen valmisteli aikoinaan veroministeri **Mari Kiviniemi** (kesk.) viime vuosikymmenellä. Valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen** (sd.) ei viime vaalikaudella vienyt asiaa eteenpäin. Harmaan talouden torjunta oli Urpilaisen painopisteitä. Nykyinen hallitus ei harmaata taloutta osaa pahana peikkona pitää.

Omistusten kätkemistä on perusteltu EU:n vaatimuksilla. Varsinaisia EU-pykäliä ei kukaan silti ole pystynyt osoittamaan.

Selvittämättä jää, kuinka paljon veroparatiiseihin kätkettyä suomalaista rahaa on peräisin ulkomaisiin hallintarekistereihin laittomasti jo nyt kätkettyjen suomalaisomistajien osingoista. Sen selvityksen EU esti.

PEKKA ALAROTU

MT 50 VUOTTA SITTEN - LA 9.10.

Kananmunia kulutettu 161 kappaletta henkeä kohden

Entistä useampi kananmuna on kuluvan vuoden aikana sisältynyt suomalaisten jokapäiväiseen ruokavalioon. Kananmunan keltuainen on tunnetusti arvokas raudan lähde, mikä arvokkaalla tavalla täydentää aterioiden kokoomusta. Henkeä kohden laskettuna kulutus tänä vuonna lähentelee 10 kg:n rajaa. Viime vuonna syötiin maassamme kananmunia n. 42,4 milj. kg eli 9,2 kg henkeä kohden. Tämä kehitys vastaa 161 kappaleen kulutusta henkeä kohden vuodessa. Vuonna 1963 Suomen kansa söi 141 kananmunaa henkeä kohden.

LASSE KYLÄNPÄÄ

Haarapääsky on lennähtänyt njala-antilooppien seuraan. Villi luonto on Etelä-Afrikassa pieninä palasina toisin kuin luontofilmien perusteella voi kuvitella.

Hengenvaarallinen muuttomatka

Viimeiset haarapääskyt katoavat pian horisontin taakse. Edessä on hengenvaarallinen matka, muuttoa Etelä-Afrikkaan asti seurannut Lasse Kylänpää kertoo.

Rantakalliot ja lintutornit täyttyvät vielä taivaan tuijottelijoista. On aika hyvästellä hanhet, kotkat ja muut uljaat etelään muuttajat.

Ruovikon reunassa seisoo myös valokuvaaja ja toimittaja **Lasse Kylänpää** Kemiönsaaresta. Hän viehättyi jo lapsuudessa pikkulintujen muutosta: minne ne menevät, millaista siellä horisontin takana etelässä on.

Peippo, västäräkki, haarapääsky ja kiuru saivat Kylänpäästä matkakumppanin. Pitkän matkan tuloksena syntyi kirja Linnuntie.

Tappavia ympäristöjä

Ihmiset puhuvat linnuntiestä suorimpana reittinä kohteesta toiseen. Linnut eivät sitä voi muuttomatkalla noudattaa.

"Linnuthan joutuvat aina elämään maan muotojen, tuuliolosuhteiden ja vesistöjen mukaan", Kylänpää muistuttaa.

Haarapääsky välttelee maalintuna isoja vesistöjä. Se kiertää Kylänpään mukaan mielellään Libanonin kautta Afrikkaan.

Maa-alueetkin ovat vaarallisia, etenkin ravinneköyhät autiomaat ja sääoloiltaan epävakaat vuoristot. Hyvä lentosää voi hetkessä muuttua lumisateeksi tai myrskyksi.

Pikkulintujen pyynti on Välimeren maissa yhä yleistä. Maltan jyrkkäseinäisillä rannoilla voi nähdä tuhansia ampumakojuja. Salapyynti rehottaa Espanjassa etenkin maan itäosissa.

"Välimeren ympäristö on kaiken kaikkiaan meidän muuttolinnuillemme tappava. Lintuja ammutaan ihan vain sen takia, ettei satu olemaan savikiekkoja."

Haarapääskyjen näytös

Perillä Etelä-Afrikassa Kylänpäätä odotti miljoonan haarapääskyn lentonäytös. Mount Morelandin kosteikolle kerääntyy haarapääskyjä pitkin Eurooppaa, myös Suomesta.

Kylänpää seurasi viikon ajan, kuinka haarapääskyt lyöttäytyivät iltaisin jättiparviksi taivaalle.

"Näky taivaalla oli kuin valtava lentävä matto. Kun ilta pimeni, haarapääskyt sukelsivat aalloittain ruovikkoon nukkumaan", Kylänpää kertoo.

"Porukassa on turvallisempaa nukkua. Tietokin kulkee paremmin kaverilta kaverille. Jos joku on löytänyt hyvän ruokapaikan, sitä kannattaa lähteä aamulla seuraamaan."

Suomi opastetaulussa

Aamulla haarapääskyt hajaantuvat vaivihkaa hyönteispyynnille jopa kymmenien kilometrien päähän.

Haarapääskyjen elo näyttää ihmisen hylkäämässä hirsitalossa leppoisalta. Pesiä on joka pönttöuunin päällä.

Mökkirannoilta tuttu västäräkki on löytänyt veden äärelle myös Egyptissä.

Matkailijat tulevat Mount Morelandin kylään ihmettelemään haarapääskyjen joukkokokouksia. Ne jatkuvat marraskuulta maaliskuulle.

Opastetaulussa mainitaan myös Suomi. Nilsiässä rengastettu haarapääsky oli ensimmäinen Euroopasta muuttanut haarapääsky, jonka rengas saatiin luettua kuuluisalla kosteikolla.

Peipot myrskyn kourissa

Lähempänä Virossa Kylänpää seurasi peippojen matkantekoa ankarassa vastatuulessa. Ne lensivät Saarenmaan itäreunaa pitkin puuston suojissa kunnes tulivat saaren eteläkärkeen tuulen riepoteltaviksi.

"Navakka tuuli heitteli peippoja ihan minne sattui. Osa pelastautui viime tingassa takaisin kuivalle maalle. Se oli hengenvaarallista touhua. Siitä huolimatta osa lähti, menemisen paine on niin kova", Kylänpää kertoo.

"Paljonko hukkui? En tiedä."

Kiuruja päätyy lautaselle

Peippo jää talvehtimaan Länsi-Eurooppaan. Sen sijaan mökkirannoilta tuttu västäräkki matkaa Egyptiin asti. Se hakeutuu usein sinne minne turistikin, vehreisiin rantalomakohteisiin.

Kiuru muuttaa Pohjois-Espanjaan Katalonian ylängölle, ellei sitten matkalla päädy herkkusuiden lautaselle. Kiuruja pyydetään Ranskassa yhä poikkeusluvalla.

"Ei sovi unohtaa, että pikkulinnut ovat petolintujen ruokaa. Ampuhaukalla on sama muuttoaikataulu kuin kiurulla. Ruoka kulkee ikään kuin tuoreena mukana."

Oman elämänsä sankareita

Muuttolintujen elo talvehtimispaikoilla ei ole niin ruusuista kuin voisi kuvitella.

Haarapääskyn on työlästä löytää ravintoa keskellä Etelä-Afrikan sadeaikaa. Katalonian ylängöllä taas maa on aamuisin kuurassa.

Moni lintu menehtyy jo muuttomatkalla. Kylänpää arvioi, että vähemmistö nuorista linnuista tulee takaisin pesiäkseen Suomessa ensimmäistä kertaa.

Tuhannet kilometrit pikkulintujen matkakumppanina opettivat Kylänpäälle uutta suhtautumista.

"Suhtaudun nykyään jokaiseen lintuun yksilönä", hän sanoo.

"On hienoa nähdä peippojen parvi, mutta joka peipolla on oma selviytymistarina. Jokainen lintu joka Suomeen palaa, on oman elämänsä sankari. Tekisi mieli teititellä niitä kaikkia."

TARJA HALLA

» Jokainen lintu joka Suomeen palaa, on oman elämänsä sankari. Tekisi mieli teititellä niitä kaikkia.

LASSE KYLÄNPÄÄ

Lintumiehellä on tarina hallussa

Valokuvaaja, toimittaja ja tietokirjailija **Lasse Kylänpää** osaa kertoa tarinoita.

Lukija pääsee kurkistamaan ihmisten hylkäämään maalaistaloon, jossa pesii seitsemän haarapääskypariskuntaa. Peräkamarin pojat kuoriutuvat ensimmäisina pönttöuunin päällä.

Kylänpää kertoo, miten västäräkki löytää pesäpaikan vaikka puimurista tai autonromusta. Hän on seurannut pikkulintuja lapsesta asti. Syntymäkoti oli keskellä peltoaukeaa.

Linnuntie-kirja vei Kylänpään lapsuuden lähilintujen perässä Egyptiin, Espanjaan, Etelä-Afrikkaan, Italiaan, Liettuaan, Viroon, Puolaan ja Maltalle.

Kuvat luovat jännittävää tarinaa, jossa arvaamaton luonto koettelee pieniä siivekkäitä.

Lukijan on helppo lähteä matkaan, vaikka lintuharrastus olisi sitä satunnaista kesämökillä kiikarointia.

Harmillista on, ettei näyttävien kuvien vierellä ole minkäänlaisia kuvatekstejä. Tiedot kuvista on kuitattu yhdellä sivulla kirjan lopussa. Niistäkään ei selviä, missä maisemissa kuva on otettu. Kustantajan olisi pitänyt tältä osin huolehtia loistavan kirjan viimeistelystä.

TARJA HALLA

Lasse Kylänpää: Linnuntie. Kesäntuojien kesytön muuttomatka. 224 sivua. Maahenki.